

29.4.2014

Lsp/1

1

Liikenneinvestointien talousarvioehdotus vuodeksi 2015 sekä investointiohjelmaehdotus vuosiksi 2016 - 2024 (a-asia)

Pöydälle 15.04.2014

HEL 2014-004572 T 02 02 00

Hankenro 1221_1

Päätösehdotus

Kaupunkisuunnittelulautakunta päättää hyväksyä liikenneinvestointien talousarvio- ja investointiohjelmaehdotukset lähetettäväksi kaupunginhallitukselle vuoden 2015 talousarvion ja vuosien 2016 - 2024 investointiohjelman laatimisen pohjaksi.

Tiivistelmä

Liikennesuunnitteluosasto on laatinut ehdotuksen määrärahojen osoittamiseksi liikennejärjestelyihin, jalankulku- ja pyöräilyjärjestelyihin, liikenneväyliin sekä melusteisiin Helsingin vuoden 2015 talousarviossa ja vuosien 2016 - 2024 investointiohjelmassa. Vuonna 2015 katuihin, liikenneväyliin ja ratoihin on käytettävissä yhteensä 103,24 miljoonaa euroa. Kaupungin strategiaohjelman 2013 - 2016 mukaisesti etusijalle on nostettu joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osuutta nostavia liikennehankkeita.

Esittelijän perustelut

Talousarvion laatiminen

Kaupunkisuunnittelulautakunta tekee vuosittain kaupunginhallitukselle oman ehdotuksensa liikenneinvestoinneiksi seuraavan vuoden talousarvioon sekä useampivuotisen liikenneinvestointien ohjelmaehdotuksen. Vuosina 2013 - 2016 investointien sitovaksi kokonaisuudeksi on asetettu 435 miljoonaa euroa vuodessa. Katu-, liikenneväylä- ja ratainvestointien osuus siitä 2015 on 103,24 miljoonaa euroa.

Suuri osa määrärahasta käytetään mm. projektialueiden katurakentamiseen, jotka rakennusvirasto sisällyttää omiin investointiohjelmiinsa yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Niitä ei yksityiskohtaisesti esitetä tässä ohjelmassa.

Kaupunginhallitus hyväksyi 17.3.2014 taloussuunnitelmaehdotuksen laatimisohteen. Liikenneinvestointiehdotus on laatimisohteen mukainen ulottuen alustavana vuoteen 2024 asti. Rakennusviraston

toteutusvastuun lisäksi ehdotus sisältää yhteisrahoitushankkeita, joissa joukkoliikenteen osalta rahoituksesta vastaa myös HKL ja liikenneväylien sekä melusteiden osalta valtio (Uudenmaan ELY).

Liikenneinvestointien talousarvioehdotus on valmisteltu hyvässä yhteistyössä rakennusviraston ja HKL:n kanssa.

Perusteluja hankkeiden priorisoinnille

Kaupungin investointikaton noudattaminen edellyttää voimakasta priorisointia. Priorisointia tehtäessä tulee tukeutua kaupungin strategiaohjelmassa annettuihin linjauksiin, joista liikenteen kannalta keskeisimpiä ovat:

- Edistetään kestäväää liikkumista lisäämällä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta liikenteestä. Tavoitteena lisäys prosenttiyksiköllä vuosittain, 4 prosenttiyksikköä valtuustokauden aikana.
- Priorisoidaan joukkoliikenteen, kävelyn tai pyöräilyn osuutta nostavia liikennehankkeita.
- Joukkoliikennettä kehitetään mm. HSL:n runkolinjastosuunnitelman ja poikittaisen joukkoliikenteen kehittämissuunnitelman mukaisesti.
- Toteutetaan Pyöräilynedistämishjelman suosituksia.
- Raideliikenteen suunnittelu etenee samanaikaisesti maankäytön suunnittelun kanssa Jätkäsaassa, Kalasatamassa, Pasilassa ja Kruunuvuorenrannassa.
- Helsingin kaupungin alueella tarvittavat joukkoliikenteen etuusjärjestelyt (mm. joukkoliikennekaistat ja liikennevaloetudet) toteutetaan.
- Joukkoliikenteen liityntäpysäköintiä ja terminaalien toimivuutta parannetaan.
- Jalankulku- ja pyöräilyverkostojen jatkuvuutta ja turvallisuutta parannetaan.
- Pyritään aikaistamaan Raide-Jokerin toteutusta.

Joukkoliikenne

Keskeisiä joukkoliikennehankkeita vuonna 2015 ovat länsimetro sekä Jokeri 2 -bussilinjan edellyttämät investoinnit kuten Paloheinän tunneli ja Kuusmiehentien joukkoliikennekatu.

Jokeri 2 -linjalla pääosin Vantaan puolella sijaitsevan Tapaninkyläntien ja Valimotien liittymän parantamiseen esitetään Vantaan kaupungin esityksen (liite 2) mukaisesti osallistuttavan 50 %:n rahoitusosuudella (yhteensä 700 000 euroa). Tämä on perusteltua, koska toimenpide nopeuttaa Jokeri 2 bussin kulkua huomattavasti kohdassa, jossa bussireitti käväisee Vantaan puolella ja hyödyt kohdentuvat suureksi osaksi helsinkiläisille. Liittymän parantaminen on tärkeää toteuttaa esitetyssä aikataulussa, jotta työmaa ei myöhemmin Jokeri 2 -linjan liikennöidessä aiheuta runkobussilinjalle merkittäviä viipeitä ja epäluotettavuutta.

Jokeri 0 -runkolinjan infrastruktuuri-investoinneille osoitetaan rahoitusta vuosille 2015 - 2017 ja muiden HSL:n runkobussilinjaston mukaisten linjojen infrastruktuurin kehittämiseen vuosille 2017 - 2024. Joukkoliikenteen luotettavuuden kehittämisohjelman toteuttamiseen investoidaan tarkastelujaksolla 1,5 - 4,0 milj. euroa vuodessa.

Raitioliikenteen hankkeista ensimmäisinä ovat raitiolinja 9:n jatkaminen Ilmalaan, Telakkakadun raitiotie ja Jätkäsaaren Välimerenkadun raitiotie.

Keskeisiä joukkoliikenteen KUHA-hankkeita (seudullisessa yhteistyössä sovitut pienet kustannustehokkaat hankkeet) ovat Vihdintien joukkoliikennejärjestelyt välillä Haaga - Konala sekä Hämeenlinnanväylän parantaminen Kaarelan kohdalla.

Raide-Jokeri ja Kruunusillat on investointiohjelmahdotuksessa tässä vaiheessa ajoitettu siten, että Kruunusillat toteutetaan ensin pääosin vuosina 2019 - 2022 ja Raide-Jokeri tämän jälkeen pääosin vuosina 2021-2024. Näiden hankkeiden keskinäistä järjestystä tulee kuitenkin arvioida perusteellisesti siinä vaiheessa, kun syksyllä 2014 valmistuvat hankkeita koskevat kaupunkitaloudelliset arviot. Järjestyksen vaihtamista mahdollisesti tukevia seikkoja ovat kaupunkitaloudellisten vaikutusten (mm. vaikutus verotuloihin ja kiinteistöjen arvoihin) ohella yhteiskuntataloudelliset vaikutukset, Raide-Jokerin keskeisempi vaikutus yleiskaavan tavoitteita tukevana hankkeena sekä mahdolliset viiveet, jotka Hanasaaren voimalaratkaisua koskien uhkaavat Kruunusiltojen toteutumisaikataulua.

Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt

Perusparantamiseen ja liikennejärjestelyihin vuositasolla varatusta noin 20 miljoonasta eurosta pääosa kuluu katujen ja siltojen

perusparannukseen ja uudelleen päällystykseseen, jotka ohjelmoi rakennusvirasto. Määrärahasta esitetään vuodesta 2015 lähtien varattavaksi 0,2 miljoonaa euroa/vuosi älyliikenteen järjestelmien kehittämiseen. Muun muassa tosiaikaisella liikennetilanteen seurannalla ja siihen perustuvalla dynaamisella liikenteen ohjauksella voidaan olemassa olevaa liikenneinfrastruktuuria käyttää tehokkaammin ja siirtää kalliita infrainvestointeja eteenpäin tai jopa jättää toteuttamatta.

Liikenneturvallisuuden osalta Helsingin tavoitteena on, että liikenneonnettomuuksissa kuolleiden ja loukkaantuneiden määrä vähenee vähintään kahden prosentin vuosivauhtia. Pienet liikennejärjestelyt jo rakennetussa ympäristössä ovat kustannustehokkaita ja suuriin investointikohteisiin verrattuna kustannuksiltaan marginaalisia, joten niitä karsimalla tai myöhentämällä ei voida juurikaan edistää suurten hankkeiden etenemistä. Liikennejärjestelyihin koko kaupungissa on osoitettu 2,82 miljoonaa euroa vuonna 2015 ja 3,1 miljoonaa euroa vuonna 2016. Tätä lähivuosien raamia on valtuustokauden päättymisen asti noudatettu, mutta vuodesta 2017 lähtien esitetään asteittaista tasokorotusta niin, että liikennejärjestelyihin varataan ohjelmakauden loppuvuosina 5,5 miljoonaa euroa vuodessa. Julkisen kaupunkiympäristön saneeraustarpeet ja liikenneturvallisuuden kehittämisohjelma tulevat antamaan pohjaa hankkeiden suunnittelulle ja priorisoinnille. Julkisen kaupunkiympäristön saneeraustarpeet ja mm. liikenneturvallisuuden kehittämisohjelma tulevat antamaan pohjaa hankkeiden suunnittelulle ja priorisoinnille.

Pyöräilyn edistämissuunnitelman yhteydessä laaditun selvityksen mukaan pyöräliikennejärjestelyt ovat taloudellisesti erittäin kannattavia (hyödyt ovat keskimäärin kahdeksankertaiset investointeihin verrattuna). Kaupunginvaltuuston hyväksymän taloussuunnitelman mukaan pyöräilyhankkeiden investointitasoa nostetaankin 2015-2024 asteittain 6,5 miljoonasta 13,8 miljoonaan euroon vuodessa. Hankkeiden suunnitteluvalmiutta pyritään parantamaan raamia vastaavaksi yhteistyössä rakennusviraston kanssa. Määrärahan käytön seurannan helpottamiseksi pyöräilyn tavoiteverkon ja baanaverkon hankkeet on yhdistetty samaan taulukkoon, jonka otsikkona on "Jalankulun ja pyöräilyn väylät".

Liikenneväylät

Kehä I:n parantamiselle välillä Espoon raja - Vihdintie sekä Hämeenlinnanväylän eritasoliittymän parantamiselle on talousarviomääräraha myönnetty jo vuosina 2012 - 2013. Niiden käytön edellyttämä valtion (Liikenneviraston) maksuosuus ei kuitenkaan ole

toteutunut, joten määrärahat on siirretty ylitysoikeutena vuodelle 2014. Tämän johdosta ne eivät enää näy TAE:ssa ja TSE:ssa, mutta hankkeet toteutetaan heti, kun valtio osoittaa niille rahoitusosuutensa.

Vuonna 2015 jatketaan Kivikontien eritasoliittymän rakentamista. Vihdintiellä parannetaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä mahdollisesti jo alkaen 2014. Tuusulanväylän vaihtopysäkit Yhdyskunnantien kohdalla on kiireellinen hanke, sillä runkolinja 560 (Jokeri 2) aloittaa liikennöinnin syksyllä 2015. Valtion osallistuminen hankkeeseen ennen vuotta 2016 ei kuitenkaan ole valtiolle taloudellisista syistä mahdollista.

Suunnitelmakauden loppupuolella Kehä I:n Itäväylä eritasoliittymä, Länsiväylän parantaminen ja Koivusaaren eritasoliittymä sekä Lahdenväylän Malmin eritasoliittymä nostavat liikenneväyliin kohdistettavaa investointitasoa selvästi lähivuosien tasosta. Näiden kuten muidenkin investointiohjelmassa maanteille sijoittuvien hankkeiden toteutuminen esitetyssä aikataulussa on kuitenkin erittäin epävarmaa valtion yhä vähentyneiden rahoitusmahdollisuuksien takia. Tämä on huolestuttava kehitys maankäytön jatkuvasti kasvaessa ja seudun tiivistyessä.

Projektialueet

Keski-Pasilan toteuttaminen käynnistää Veturitien tunnelin rakentamisen vuonna 2017 ja Kalasataman keskuksen toteuttaminen Sörnäisten tunnelin rakentamisen vuonna 2020. Koivusaaren rakentaminen edellyttää Länsiväylän eritasoliittymän toteuttamista, Kuninkaantammen rakentaminen Hämeenlinnanväylän eritasoliittymän sekä Östersundomin rakentaminen Kehä I:n ja Itäväylän eritasoliittymän toteuttamista. Jätkäsaaren ja Hernesaaren rakentaminen lisää liikennettä Mechelininkadulla, minkä vuoksi selvitetään tunneliyhteyksien toteuttamista Länsiväylän suuntaan.

Kruunuvuorenranta-projektiin liittyvän Itäväylän ja Linnanrakentajantien liittymän uusien eritasojärjestelyjen toteuttaminen alkaa vuonna 2017 rakentamalla Suunnittelijankadun eritasoliittymä Itäväylälle. Linnanrakentajantien tunnelin rakentaminen ei kannattavuusarvioiden perusteella ole tarkoituksenmukaista ainakaan ennen Santahaminan maankäytön laajamittaista kehittämistä. Pasilan hankkeiden kustannukset ovat lähivuosien liikenneinvestoinneista länsimetron rinnalla ylivoimaisesti suurimmat.

Projektialueiden liikenneinvestoinnit nousevat vuodesta 2018 alkaen merkittävästi vuosien 2015-2017 tasoon verrattuna. Projektialueiden toteuttaminen suunnitellussa aikataulussa tuleekin keskipitkällä

29.4.2014

Lsp/1

aikajänteellä asettamaan merkittäviä paineita liikenneinvestointien kustannustason kasvulle nykytasoon verrattuna.

Muita huomioita investoinneista

Erottajanaukio ja Iso Roobertinkatu ovat peruskorjaushankkeita, jotka eivät näy kaupunkisuunnitteluviraston investointiohjelmassa. Kaupungintalokorttelin ympäristön liikennejärjestelyjä esitetään siirrettäväksi pitemmälle tulevaisuuteen investointien ollessa erittäin suuret verrattuna hankkeesta saataviin hyötyihin.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Leena Silfverberg, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37091
leena.silfverberg(a)hel.fi
Katariina Baarman, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 37125
katariina.baarman(a)hel.fi
Matti Kivelä, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37145
matti.kivela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liikenneinvestointien talousarvioehdotus vuodeksi 2015 sekä investointiohjelmahdotus vuosiksi 2015-2024
- 2 Vantaa kirje Valimotien ja Tapaninkyläntien liittymästä Jokeri 2 koskien

Tiedoksi

Yleisten töiden lautakunta/Raimo K. Saarinen
Kaupunginkanslia/Tanka Sippola-Alho, Juha Viljakainen